

terra inuicē se diligere. sicut patet in Petro
Andrea et Philippo qui fuerunt de ciuitate be
thsaida. et speciale dilectionē ad se habuerunt
Secundo fecit eū suum secretariū quā fecit eū
suū discipulū quā fuit vnus de duodecim di
scipulis. Et hodie electus in apostolū electō
ne speciali quibus xps aplis secreta sua narra
uit. Joh. xv. Jam nō dicam vos seruos etc.
Tertio fecit ipm cōmilitē suū quā qdaz voluit
q sit crucifixus. et sic cū xpo in eodez equo se
dit qd fuit sibi magnus honor. fm illud Ihe
ster. vi. Homo quē rex honorare cupit obet
poni sup equum q est de sella regis. Alij enī
sup equū regis sederūt q penas martyry tūle
runt. Sed nō sup illo q est de sella regis. i. su
per quem nullus eqtauit nisi solus rex. Ma
thias aut vt aiūt qdaz sedit sup equum q fu
it xpi regis quā eum crucifixerūt fm illud Sa
pientie. xvij. Simili pena seru cū dño pas
sus ē et afflicus. Iō figurat ē p Mardocheū
iudeū quē rex asuerus misit poni sup equū
suū sup quē nemo equitauit nisi ipse. et prece
pit eū duci p ciuitatē Ihester. vj. Et sicut ha
bet Ihester. viij. Mardocheus fulgebat i pa
latio regis varijs vestib et ois ciuitas exulta
uit. Et iudeis noua lux oriri visa ē. Ita xps
qui vera beatitudo ē omniū electoz iussit po
ni. b. mathiā sup equū suū. i. crucē. fm illud
Matth. xvj. Si quis vult venire p me tol
lat crucē suā et sequat me. et precepit angelis
vt ipm ducerent ad ciuitatē hanc gloriosam
De qua dicit Aug. li. de cōtem. xpi. c. xxvj.
O q gloriosa dicta sunt de te ciuitas. dei su
daris enī exultatiōe vniuerse terre nec ē inte
senectus nec senectutis miseria. Nō enim in
te claudus. neq gibbosus. neq deformis. s3
omnes occurrūt in virū pfectū. in hac nemo
frascit. nemo leditur. nemo inuidet. Cupidi
tas nulla exardescit. null ibi diaboli metus
insidie demonū nulle. Terrores gehēne ibi p
cul nō ē mors corporis aut aie s3 immortalis vita
Ihec Aug. In hac ciuitatem hodie. b. Ma
thias gloriose eqtauit pcinētib angelis iu
xta illud Ihester. vj. Sic honorabit quē rex
xps voluerit honorare. Ibi aia sua sanctissi
ma fulget varijs vestita virtutib. Juxta illd
ps. xliij. Astitit regina a dextris tuis in ve
stitū deaurato circūamicta varietate. Ideo
oēs incole hui gloriose ciuitat exultauerūt in
aduentu eius sc3 comparis. ibi nunc lucet q
si noua lux et presto est omnibus qui deū cō
fitentur. et ipsum sedule laudāt et honorāt. ro
gemus ergo dominum.

Sermo primus de sancto Gregorio.

Ego nouissimus
vigilauit et quasi qui colligit racemos post
vidematores. Eccli. xxxij. mgl li. pprieta.
xvj. ait de quodā lapide p̄cioso geraticon nū
cupato. huius virtus sic pbat. Si corpus hois
melle inungit et muscis exponit. si lapis il
le ē p̄cis corp⁹ illud intactum remanet. musce
mox fugient et corp⁹ ei⁹ nō corrūpēt. De lapi
de dicit in lapidario q gestat hoīem reddit di
lectū et amabilem atq gratū. Mystice p hunc
lapidē humilitas designat q ē virtus multū
p̄ciosa. Est enī fm Aug. virtus multū
p̄ciosa. q ē caput oim virtutū et obtinet p̄ma
tum ceteraz tanq conseruatix. Ihec humili
tas. tūc vera pbat si aliq glia hoī exhibet si
ue laus et hoī exhibita cōtēnit laudē. signū ē
q illi adest hūilitas q dicit in libello paradisus
aie. vere humilis ne sibi aliqua glia exhibet
siue laus. et cū exhibita fuerit expauescit. qd
p3 de scō Grego. q cū vngeret melle laudis
egre tulit. et laudē refugit. et sic muscis adula
tionū intact⁹ pmanit. Iō ep̄o Stephano q
eū in suis eplis melle laudis punxit sic rescri
psit. Multū mihi et vltra quā audire merui
indign⁹ in vris lris demonstratis. Et scriptū
ē nō laudas hoīem q diu viuit. Tū et si audi
re indignus talia fui orōnib⁹ vris peto vt di
gnus efficiar. Ex q dicto p3. q verā hūilita
tē habuit quā si nō habuisset musce adula
tionis ipm corrosissent. iō grat⁹ fuit deo et mul
tū dilect⁹. ppter hāc humilitatē. q dicit b̄tus
Aug. Nihil fac nos ita gratos deo nisi ipa
humilitas q ad se traxit clemētiā dei. Ex fuit
dilectus deo. p3 Eccli. xlv. Dilect⁹ deo et ho
minib⁹ cui⁹ memoria in b̄dictiōe est. Et sua
humilitas p3 in vrbis p̄assumpti. In quibus
a duobus laudat. Quātū ad primum ab hu
militatē abundantia. ibi. Ego nouissim⁹. Se
cūdo a virtutis vigilantia. ibi. vigilauit. De
p̄mo ē sciendū. Arbor fm naturales dicta ē
q terre radicibus solet firmē adherere vt di
cit Ili. li. xvj. c. v. Et illa arbor q nō ē b̄n ra
dicata facile a vento p̄sternit. Sed que pro
funde radices terre infigit euelli non poterit
Moralit⁹ hō fm Arest. dicit arbor euersa hīs
radices sursū et ramos deorsū. Ihec si nō vult
deijci a vento supbiēncē ē vt valde profun
de radicans sit in humilitate. Iō seneca ad
Lucillum in eplā dicit ad yma atq humilita
tem redige temi Lucille ex quibus cadē non
possis. In humili etenī via nullus accidit ca
sus aut ruina. Et sicut arbor que nō ē radici
bus pfundata raro cernit nemiū eleuata. sic
nullus poterit ad altitudinē celi ascēdere ni

si sit bene radicans in humilitate. Ido dicit
Bern. in li. de gra humilitat. per humilita-
te ascendere oportet ad sublimitate. qz becest
via et non alia preter ipsam. qui aliter vadit
cadit poti⁹ qz ascendit. **¶** Qd probat d he-
remita quoda q pollebat multis virtutibus
et tande elat⁹ confides de se cepit sibi totuz qd
fecerat deputare qd videt inimic⁹. Diabol⁹
accessit in spe pulchre mulieris aberratis di-
cens. qz nox me infelicem et fessam deprehendit
in heremo. Sube me hic in angulis ee ne co-
medar a bestiis. ad hoc consensum dedit ille
et causam erroris inquit. illa aut blandime-
ta fixit et suauitatis sermone animu inclinat.
vt inter hec verba risus et iocus misceret. de-
inde manu ad mentu postea ad caput et collu
apponit. et continuo libidinis fluctib⁹ cepit
estuare. et irruit in eius amplexus. Illa aut
vlulatu dire vocis emittens inter ei⁹ man⁹ ve-
lut umbra disparuit. cum fetore et irrisione
ipsum deferens. Tunc multitudo demonuz
ipm in aere ad hoc spectaculu congregati di-
xerunt. O infelix qui te vsqz ad celum extolle-
bas quod dimersus es in infernu. Disce miser
qui se exaltat humiliabit. Ille autem velut
amens effect⁹ deceptiois sue pudorem non fe-
rens desperas tradidit se imudicie et iniqui-
tati et fugit. pspectu scdz hoim ne possit de p-
cipitio reuocari. Idcirco btissim⁹ Greg⁹. val-
de pfunde fixit radicem humilitatis. Lur⁹ hu-
militas pz in vita et doctrina. In vita cu dic-
ego nouissimus. In doctrina qsi qui colligit
racemos p⁹ vindemiatores. **¶** In vita ha-
buit humilitate. Primo in vbo qz se seruum
seruoz noiauit. Sequens aplm q dic. ij. Cor.
iij. No eni nosmetipsos pdicam⁹ scz laudan-
do iesum xpm dnm. Nos aut seruos vros
p iesu. Ido beat⁹ Greg. patriarche alexandri
no eulogio qui eu in epla pap^a general^e no-
minauerat sic scripsit in pfatione inquit eple
qua ad me direxistis supbe appellatiois viz
vniuersal^e pap^a me dicetes scribere curastis
qd peto v^{ra} dulcissima sanctitas no faciat vl-
tra. qz vobis subtrahit qd alteri plusqz ratio
exigat pberet. Ego eni vobis pspari no q-
ro sed morib⁹. nec honore ee puto in quo fra-
tris honore suu proderet recognosco. Idem eu-
logius patriarcha scripsit sibi in litteris suis
hoc verbu sicut iussistis qd verbu iussiois pe-
to a me auditu remoueri qz scio qui su et qui
estis. loco eni mei mihi fratres estis. morib⁹
aut patres. Molebat etiā q matrone se an-
cillas suas dicerent. id cuia mulieri nomie
rusticana scripsit dicēs. vnu in tuis epistolis
egre suscepi. qd quia semel dici poterat sepi⁹

dicebatur ancilla vestra. Ego enim qui per
episcopatus onera omnium seruus fact⁹ suz
qua ratione te mihi ancillam dicis cuius an-
te episcopatus seruus fui. et ideo rogo p om-
nipotentem deum ne ad me hoc verbum in
tuis epistolis aliquando inuenias. Secundo
eius humilitas apparuit in animo. qz se pecca-
toze reputabat sequēs apostolum qui ait. j.
ad Timo. j. Christus iesus venit in huc mu-
du peccatores saluos facere quoz prim⁹ ego
sum. Ido in epistola ad Martinu impatore
sic scribit. Quia peccator sum credo omnipo-
tentem deum magis placari quantu me ser-
uientē affligitis. ita nos ei⁹ exemplo reputem⁹
peccatores. qz piaru mentiu est ibi cul-
pam timere vbi culpa no est vt ait Gregori⁹
Et dicemus cu filio prodigo Luc. xv. Pa-
ter peccaui in celu et corā te. Et idē dicemus
cu publicano. Be⁹ ppitius esto mihi pecca-
toze. vt cu ipo iustificato de tēplo descenda-
mus Luc. xvij. Tertio humilitas apparuit i
signo. qz legi in libro qui de greco in latinu
est translatus. Quidam sanctus pat^r nomie
Iohannes abbas cum romam ad visitadu
limina sanctorum apostolorum venisset et be-
atu Gregoriu papam per medium ciuitatis
ire vidit. voluit ei occurrere. et vt decebat re-
uerentiam exhibere. Vidēs aut beat⁹ Gre-
gori⁹ q se in terrā voluit projicere festinauit
Et pmo corā ipo se in terram prostrauit. nec
surgere voluit qusqz primo abbas surgeret.
Qz legerat illud sapientis. Rectorem posue-
runt te noli te extollere. esto ipis qsi vnus ex
illis. curam illoz habe. Eccl. xxxij. Quarto
apparuit eius humilitas in eius doctrina. qz i
libris suis in quibus habet clarissima doctri-
na du adhuc viueret ob nimia humilitatem
publicari noluit. et in aliorum comparatione
suos nihil valere estimabat. Ideo prefecto
Innocētio affrice q rogauit ipsum p expositi-
one bti Job sic scribit. Ex expositionez san-
cti Job vobis transmitti petistis vestro stu-
dio pgaudem⁹. Sz si delitioso cupitis pabu-
lo saginari beati Augustini ppatriote vestri
opuscula legite. et ad pparationē illius filigi-
nis nostrum fursur no queratis. neqz eni vo-
lo quādiu in hac carne sum. siqua me contin-
gat dixisse ea facere hominib⁹ innotesci. Sz
iam illa humilitas rara heu est in prelat. naz
ipi in verbis pomposis se extollunt arrogan-
ter. Recte eni sicut fecit adonias q dixit ego
regnabo p⁹ mortē Dauid. vt pz. iij. Regum
j. Nec tamen regnavit quia a Salomone oc-
cusus fuit. iij. Reg. ij. Ita etiā legi⁹ Mach.
xy. de Michanore. ad quez dixerunt Iudei

deus potens in celo ē q̄ iussit septimū diē ce-
lebrare. Ille r̄ndit supbe. ⁊ ego potēs sum in
terra qui iubeo sumi arma. Sz p̄ fuit cū ex-
ercitu infelix interfect⁹ Alij etiā sūt q̄ estimāt
se nō peccasse dicētes illō Job. xvij. Nō pec-
caui cuz tñ sine pctō nullus viuit nec infans
vnius diei vt ait Amb. in li. j. officioꝝ. Jdo
cū phariseo q̄ se iustificauit Lu. xviij. dicunt
nō sū sicut ceteri hoim. ⁊ sic manēt i peccatis
Alij aut sunt q̄ nūq̄ in signis audiūt hūilita-
tē. stant enī in eccl̄is sic fustes erecti. nec ge-
nuflecterēt cū nomē iesu noiare audiūt. Et
tñ p̄cipit d̄ emunit. eccl̄. li. vj. c. decet domū
dei sanctitudo p̄ Greg. q̄ iesus xps dū i mis-
sa noiā debēt oēs hoies genuflectere preci-
pue tñ corde qd debēt capiti humili inclinati
one testari. ⁊ h̄ q̄ ad primū. **Quantū** ad
scdm ē notandū fm Jsi. li. xij. Canis est aial
multū vigil. qz cū magna diligētia gregē cu-
stodit dñi sui circūiens domū ⁊ expellēs lu-
pos ⁊ alia aialia que nō sunt domini. Est etiā
am canis vt dicit Jpli. in spe. na. li. xij. c. xj.
aial vigens memoria qz itinera q̄uis longa
ad memoriā reducit. ⁊ amissis dñis ad ip̄oz
domicilia solus p̄ longa terraz spacia redire
p̄sueuit. Idē refert q̄ ē aial valde fidele dño
suo. Sic pbat de cane titici sabini q̄ dñm su-
um nec in carcerē nec in morte reliqt. sed me-
stus edēs ⁊ vlulās cum mortuo mansit. Cui
cū qdā cibū ad os p̄iecisset. ad os defuncti ci-
buz tulit. et cadauer in tiberi. p̄iectū vt corp⁹
sustētare saltes in fluuiū inundaui. Sic mo-
re illi⁹ aialis. b. Greg. fuit valde vigilās. Jō
Greg. in nra lingua vigilās sonat. qz vigila-
uit sibi deo ⁊ gregi. Sibi p̄ mundicie p̄serua-
tionē. ita vt dicē posset cū Job. xxxij. Abū-
dus sū ego ⁊ absq̄ delicto imaculat⁹. ⁊ iniqui-
tas nō est in me. Deo vigilauit p̄ internā cō-
tēplationē. iō cū elect⁹ eēt in papā ⁊ nō possz
insistere cōtēplatiōi. sic prius multū hoc de-
plāxit vt scribit in prologo sup dialogum di-
cēs. Ex occasione cure pastoralis anim⁹ me⁹
seculariū hoim negotio patif. Et p̄ tā quie-
tis sue spēm terrene actus polluere sedaf. p-
pendo itaqz qd tollero. ppēdo qd amisi. dū-
qz intueor id qd pdidi sit leue. hoc graui⁹ qd
porto. Ecce cū nūc magni maris fluctib⁹ q̄ti-
or atqz in nauī mētis tēpestatis valde pcell-
illidoꝝ. et cū p̄oris vite recolo q̄si post terguz
ductis oculis viso litore suspiro. Tertio gre-
gi suo vigilauit p̄ assiduā p̄dicationē. Ita vt
dicere possit cū ps. lxviij. Laboraui clamās
raucefacte sunt fauces mee. i. p̄dicando. Si-
milaf igit. b. Greg. vigili gruū. De q̄ refert
Bre. li. viij. aialium. Qui diligenti custodia

vigilat sup gregē dormientē. Stat enī super
vno pede directe ⁊ aliū eleuat in altū in quo
tenet lapidem vt si ex casu ipm dormire con-
tingeret per casum lapidis se iterato excita-
ret. Et si aliqd aduersū audierit incipit cla-
mare vt aliū grues excitent. ⁊ a piculis p̄ser-
uent. Sic. b. Greg. diligenti custodia super
gregē dñicū vigilauit vt dicere possit cū. ps
cj. Vigilaui ⁊ fact⁹ sum sicut passer solitari⁹
in tecto. Jpe enī stetit sup vno pede tantum
quē tenuit in terra qñ cura pastoralī eccl̄ie
sanctē prouidebat. aliū aut sursū leuauit cuz
gloriam mundi nō curauit. Nullam enī affe-
ctionē habuit ad laudem humanā. Sicut p̄
in epistola ad Anastasium patriarcham an-
tiochenum qui euz in suis epistolis laudauit
vocans eū os domini ⁊ lucernā mundi. Cui
rescribens ait. quid me os dñi. qd me lucer-
nā dicis. q̄ loquēdo mltis prodesse multisqz
posse lucere phibitis estimatione mea mihi
fateor in dubitationē maximā mihi p̄dixi-
stis. Cōsidero nāqz qui sum ⁊ nihil in me ex
his boni signo dephendo. Cōsidero ⁊ q̄ est
vos ⁊ mētiri posse ne arbitroz. Cū aut crede-
re volo qd dicit⁹ contradicit mihi infirmitas
mea. cū disputare volo qd i laudem mea p̄tra-
dicit mihi sanctitas v̄ra. Sed q̄so vir scē vo-
bis de h̄ aliqd d̄ certamē v̄ro p̄ueiat vt si nō
qd dicitis ita ē. sit ita qz dicitis. Hec ille Jpe
etiā p̄monuit gregē suū clamando sicut p̄ se
testatur in Omelia de decem virginibus di-
cēs. Sepe vos fratres charissimi ammonco
praua opera fugere. mundi huius inquina-
menta deuigare. Sed hac lectione p̄pellor di-
cere vt ea que agitis cū magna cautela tenea-
tis. ⁊ c. Sed quare sic gregē suū fidelit̄ am-
monuit. Certe ideo qz nouit scriptū. Ezech.
iij. ⁊ xxxij. Filij hoīs speculatozē dedi te do-
mū israel. ⁊ audiens de ore meo annūciabis
eis. Qd exponens illud Gregori⁹ ait. Quez
dominus ad predicandum mittit speculato-
rem esse denunciat. Cui enī cura aliena com-
mittitur speculatoz vocatur vt mōtis altitu-
dine sedebat atqz vocabulū nominis ex vtu-
te trahit actionis. Jpe quidē br̄s Gregori⁹
us fuit prudens ⁊ fidelis domino suo Jesu
christo q̄ cōstituit eum suū vicariū vt d̄ ipso
exponi possit illud Matth. xxij. Fidelis ser-
uus ⁊ prudēs quē cōstituit dominus super
familiā suā vt det illis cibum iu tempore Jō
hodie secur⁹ ē dñm in gaudiuz eternum. fm
illud Matth. xxij. Euge. i. gaude fue bōe
⁊ fidelis supra multa te p̄stitua intra i gaudi-
um dñi tui. Sz proch dolor moderni prelati
nō sic vigilant super gregem. Sz dormiunt

et ceciderunt nec peccata populoz corrigunt. Iohannes predixit de ipso Esa. lviij. Speculatores eius ceci-
derunt nescierunt et vniuersi canes muti non valentes latrare. Non sunt etiam fideles domino suo Esa.
i. Principes tui infideles socij suj et omnes dili-
gunt miera. Iohannes cum vigilanti Gregorio. et fidele i
gaudij celi non intrabunt. Sed veri cum ceci-
derunt in foueam eterne damnationis cadunt

Sermo secundus de sancto Gregorio

Quasi luna plena in diebus suis lucet. et quasi sol refulgens sic ille refulsit in repleto dei. Ita scribitur
Eccli. i. secundum Ptolemeum in almagesto li. iij. dicitur
Stella igitur una et eadem ex his in varias appari-
tiones transmutatur. quia mane est alba. in sero est ru-
bea. et hoc probatur in luna quae albet in tempore matutino
et rubet in noctis initio. **¶** Luceus vero est quia frigus
causat albedinem. in mane autem propter diu-
turnam absentiam solis terra vehementer infrigi-
ditur. ideo tunc albescit ipsa luna. sed in sero to-
ta regio mundi per discursu solis est vehementer
inflamata et incensa. Sed quia calor causat rube-
dinem ideo luna sero rubescere estimatur. Spiritus
autem per stellam. b. Gregorius. hoc intelligit ad philosophum. quia
dicit plato in phedrone. stella nocte illuminat
lumen diei adunat. frigusque mundane regionis
temperat. Sic b. Gregorius. nocte ignorantie et peccati illu-
strauit. quia tenebras vitiorum abstulit. ideo per
stella quae est in nebula. secundum illud. Eccli. i. quasi stella
fuit in medio nebulae. id est prauitatis. quia omnes
hereticos sua doctrina aurea et lucida confu-
tauit. Ipse etiam adiunxit famulos dei. de quibus
dicit dominus Matt. v. Vos estis lux mundi. quia
per prophetas stipendij eos aluit seu nutriuit. Ita
videtur exponi potest illud psalmi. xxxij. Eruit a
morte animas eorum alens eos in fame. Nec lucidif-
sima stella. b. Gregorius. albus fuit in mane iuuentutis
puritate castitatis. quod tamen in alijs adolescenti-
bus heu valde rare inuenitur. Quia dicitur in canticis. xij
q. j. Disertas ab adolescentia sua. praeputia est ad ma-
lum. et hoc originaliter Beatus. viij. Ideo dicitur de ipso
Tob. iij. Quia seruauit animas meas ab omni con-
cupiscentia. In sero autem senectutis fuit rubeus
ex rubore charitatis. quia plenus charitate ad
deum migravit. ideo per lunam et soli in nobis pre-
missis. In quibus a duobus promittitur. Primo a
statu perfectionis. ibi. quasi luna plena. Secundo a
statu perfectionis. ibi. quasi sol refulgens. De pri-
mo est sciendum secundum naturales. luna habet proprie-
tates certas propter quod b. Gregorius. doctor huius
lune copatur. **¶** Primo quia est infimus planetarum
Distinguit enim Ptolemeus in li. de iudicijs
astroz sic planetas. quod superior est saturnus. Se-
cundus iupiter. et hoc ideo. quia saturnus est malivolus

frigidus et siccus. merito immediate sequitur Iu-
piter quod est benivolus. calidus et humidus. et sua bo-
nitate malicia caliditate frigiditate et humi-
ditate siccitate temperat saturni. Tercius plane-
ta est Mars calidus et siccus. Quartus et medi-
us est sol. Quintus est venus. Sextus mercurius
Sed ultimus est luna quasi humilissimus planetarum
Et hoc habet in christo. Post sim suus. sequitur ultima
luna subest. **¶** Spiritus autem sicut luna in omnes
planetas est ultima. ita b. Gregorius. inter quattuor
doctores Ambrosius. Augustinus. et Hieronymus. fuit nouis-
simus. Sicut testatur Eccli. xxxij. Ego nouis-
simus vigilauit et quasi qui colligit racemos per
vindemiatores in benedictione dei. et quasi qui vin-
demiatur repleui torcular. Ipse enim non fuit solus
ultimus in etate. vix etiam in profunda humilitate.
quod per quoniam electus fuit concordi ab omni po-
pulo in papam quasi verus humilis fugit et se ab-
scondit ne ad tantam dignitatem assumeretur. sed
abscondi non potuit. Ipse enim fuit illa gloriosa
ciuitas in qua spiritus sanctus sedule habitabat
de qua dicit psalmus. lxxxvi. Gloriosa dicta sunt de
te ciuitas dei. et iam erat posita supra montem ex-
cellens papalis dignitatis. ideo occultari non potuit
in fine illud. Matt. v. Non potest abscondi ciuitas
super montem posita. Iohannes b. Gregorius. fuit lucerna
lucidissima. Recte enim sicut in lucerna est oleum
et lichmen. sic in b. Gregorius. fuit oleum hoc est gratia
spiritus sancti et lichmen sancte operationis. et sic lucer-
na ardet et lucet. ita ipse ardebat igne charita-
tis. et lucebat doctrina et exemplo veritatis. ita ut
de ipso dicitur illud. Ioh. v. Ille erat lucerna
ardens et lucens. Hanc igitur splendissimam lucernam
accendit gratia spiritus sancti. ideo non potuit abscondi.
secundum illud Luca. xj. Non lucerna accendit et in ab-
scodito ponit. sed supra candelabrum ut qui ingreditur
lumen videat. Apoc. j. Iohannes vidit septem can-
delabra aurea. de quibus dixit angelus. Candelabra
septem sunt septem ecclesie super vnum candelabrum
positus est sanctus. Gregorius. tanquam lucerna lucida in ipso
iusto. quia hoc septem deplaxit sic ipse scribit in epistola
ad patricium dicens. dum contemplationis alta descri-
bitur omnem animam meam renouatis. quia audiui quod in-
tus perdidisti dum foris ad culmen regiminis im-
meritis ascendisti. tanto gremiore percussu me cognosco
ut vix loqui possim. In alia autem epistola sic scribit.
quod me ad episcopatum ordinem cognosce puenisse si me
diligitis plangite quod et ego incessanter desleo at-
que ut deum per me exoretis rogo. quare ait b. Gre-
gorius. ita iuit ad altitudinem ascendit. per rationes dari
naturales. **¶** Refert Alexander super etiam
methe. ex alte nubes validi spiritus igne fulmis
inflamatur. Alia causa. quia alte nubes vehe-
menter frigide. et sic sunt intus magis flammee.
Cum enim frigus intra nubes calorem reprecutiat.

accidit ut ipaz nubē vehemētī? validi? q̄ ac
cedat. Sic dicit Auerris pmentator: A fili al
ti hoies in gradu mūdani culmīs atq; digni
tati cū peccāt estuabūt validi? igne etni sup/
plicij et dolori fm illō sapiēt? Sap. vi. p̄pōtē
tes potēter tormēta patient. Cui p̄sonat be.
Amb. in exame. Timēdū nāq; ē ne forte oīs
q̄ in mūdo altus steterit igne gehenne etnali
ter estuabit. Et h̄ p̄siderās valde inuitus ad
culmē tante dignitatis ascendit. Idē legif. d
quodā viro sancto q̄ dicit? ē armeni? in vital
patrū. li. j. qui fuit magne abstinētie et casti
tatis intm ut cū mēbra eius ad libidinē inci
tarent ferrū ignitū apponens. carbonib? do
lorē et desiderū p̄pescibat. Et cū in quadam
ciuitate ep̄s defunct? eēt suggesserūt quidā
archiepo Alexandrie q̄ eū ep̄m ordinaret.
Erat aut perit? in scia scripturaz et sermonū
eloquētia. ad quos archiep̄s ait. Adducite
eū ut ordinet. prexerūt illi festinātes cū mul
titudine ut facili? abstraheret. Cū vidisset se
p̄uentū dep̄cat? et cū sacramento affirmauit
nō sustinere ordinem ep̄atus nec de heremo
egressus. Illis aut nō credētibus h̄ astātib?
corā oī populo forpicē accepit et aurē suā ra
dicat? abscedit dicēs. Nūc certe scitote q̄ im
possibile ē me fieri ep̄m. q̄ lex h̄ phibet qd il
li videntes recesserūt et archiep̄o dixerunt q̄
ait. Ista lex apud iudeos fuabat. Si aut eū
qui nasum abscisum h̄ adduxerit ornatum
tū morib? ut dign? sit sacerdotio ipsū ordia
bo. abeūtes illi itez eū rogabāt. ip̄e aut mira
bat dicēs. Si me cogeritis etiā linguam pro
pter quā molesti estis mihi abscondā. tunc vi
dentes q̄ nihil p̄ficerēt recesserūt. Secundo
luna recipit lumē suū a sole. Idē dicit Are. in
li. elemētoz. Luna semp̄ imēdiate illumina
tur a sole. et lumen receptū reflectit in terrā.
Sic. b. Greg. Lumen sue doctrine recipit a
spiritu sancto q̄ ē ver? sol illuminās oēm ho
minē venientē in hūc mūdū Job. j. Nā suus
diaconus p̄p̄tr? vidit multotiēs sp̄m sanctū
in specie colūbe sup eū residere. Idē legif.
q̄ p? mortē eius qdā inuidi ceperūt detrahe
re. b. Greg. asserentes q̄ thesaur? ecclie tanq̄
p̄digus cōsumisset. id ad hui? vindictaz ad
cōburendos libros suos ceteroz aīos incli
nauerūt. At illi cū iā quosdā p̄bussissent. et ce
teros cōburere vellēt. Dixit p̄p̄trus ad ei?
hoc delēdā memoriā nihil valere. imo inane
esset sacrilegiū tanti p̄ris tot et tales libros ex
urere sup cui? caput sp̄m sanctū in similitu
dinē colūbe frequētissime cōspexisset et cū h̄
tactu sacrosancto euāgelio cōfirmaret. Et s̄
citati sanct? Grego. testimoniū perhiberet

a dolore mortis extrane? sp̄m inter vba ve
re cōfessionis efflauit. q̄ sp̄m p̄phetico h̄ ac
cepit a sancto Greg. q̄ hoc de visione sp̄s
sancti revelaret. ip̄e d̄ h̄ mūdo migraret. qd
et factū ē. Ex quo p̄sicut luna recipit a sole
ita et ip̄e doctrinaz claritatē a sp̄u sancto. Et
sicut luna receptū lumē nō apud se retinet. s̄
alijs stellis imp̄titur et noctis tenebras illu
strat. sic. b. Grego. lumē doctrine sue a spiri
tus sancto receptū alijs predicatorib? largissi
me impartitus ē. Sciuit enī scriptum. Eccl.
xli. Sapia abscondita et thesaurus inuisus
q̄ vtilitas in vtriusq; q. d. nulla. Et tenebras
ignorantie a peccatorib? expulit et eos vbo
p̄dicatiōis cōuertit. Idē dicit li. iij. dialogoz
Abaus miraculū ē verbo p̄dicatiōis et so
latio oīonis p̄ctōrem p̄uere q̄ carnē mori
tuā suscitare. et declarat. in illo inq̄t suscitāt
caro itez moritura. in illo vero aīa eternalit
victura. Tercio luna lumē suū oībus aīalib?
cōicat tā acutū q̄ debile visū habentib?. q̄
videm? q̄ noctua et bubo et nocticoraz q̄ als
i die latēt nō potētes ferre solis claritatez p
pter visus debilitatē. i nocte luna splēdente
hincide volāt et nutrimēta q̄rūt Ita. b. Gre.
oībus cōicauit scie suel lumē. ita ut dicē p̄t cū
aplo. j. Cor. ix. Oib? oīa fact? sū ut oēs face
rē saluos. Ip̄e enī in sapiētes sapiēs fuit h̄
illō Gen. xl. Ligua ei? in p̄ncipes loq̄bat sa
piētā. S̄ i ip̄fect? lac leuior? doctrine p̄pina
uit. q̄ tales nō p̄nt p̄ficere i claritatē p̄fuda
rū scripturaz. et h̄ q̄ ad p̄mū. **¶** Quātū ad
secūdū cōmendat. b. Greg. a statu perfectio
nis cum subdit. et quasi sol refulgens. Ubi ē
sciendū. Sol fm naturales habet virtutē du
cere et ex terra omnia terre crescētia q̄ tū sole
nōn existente manent infra terrā. Ideo dicit
Are. ij. de generatiōe motus solis i obliquo
circulo est causa generatiōis et corruptionis
q̄ sole recedēte a nobis terre crescentia mar
cescūt. accedēte vero reuīuiscūt et de terra p
deunt. hoc ē v̄p̄ si pluuiā solem adiuerit.
et terram irrigauerit. tunc enī omnia grami
na et herbe de terra educunt. Ita. b. Greg.
q̄ hic soli cōpatur habuit virtutē aīas de ter
ra p̄cib? suis educere ut p̄s de aīa traiani im
patoris quā etiā de inferioribus p̄tib? terre
eduxit cōcurrente pluuiā lachrymaz. Sicut
de hoc dicit damascenus de traiano oīem fū
dens audiuit vocē diuinitus sibi illatā. vocē
tuā audiui et troiano veniā do cui? rei testis
oriens et occidēs oīs. Sed qd mouit beatum
Grego. ut p̄ homine gentili et dānato tā fer
uide exorauit fundēs indefinent lachrymaz
pluuias. Ad hoc sciendū ex quidā filius tra

fani quadā vice p vrbē romanā nimis lascī-
ue equitādo filiū cuiusdāz vidue interemit.
Lū autē traian⁹ ad quoddā bellū festinaret. ⁊
vidua fiducia occurrit flebiliter dicēs. Obse-
cro vt sanguinē filij mei innocēt digner[is] vin-
dicare. Cui ipator si sanus reuertar tibi vin-
dicabo. ait vidua. Et q̄s mihi b̄ fecerit si p̄
lio mortu⁹ fueris. ⁊ traianus. ille q̄p me im-
pabit. ad quē. Et tibi q̄d pderit si alter mihi
iusticiā fecerit. Cui traian⁹. vtiq; nihil. et vi-
dua. nōne tibi melius ē vt iusticiā mihi faci-
as ⁊ p hoc mercedē capias q̄ alij referues.
Tunc impator pietate mor⁹ de eq̄ descendit ⁊
ibidē innocētis sanguinē vindicauit. Naz si-
lium suū qui fecerat vidue tradidit. ⁊ eā ma-
gnifice dotauit. Sz qz dicit sapiēs p̄rou. xj.
Iusticia rectoz liberabit eos. Et p̄rou. xv
Elevat egentē iusticia. Idcirco dū quadam
vice diu post mortē traiani per forū Grego.
transiret ⁊ iudicis huius mansuetudinem ⁊
iusticiā recordat⁹ fuisset. ad sancti petri basi-
licā peruenit ⁊ fleuit. Tūc sibi diuinit⁹ r̄nsuz
ē. Ecce petitionē tuā cōpleui ⁊ traiano penā
eternā peperci. de cetero autē diligentissime
caueas. ne p dānato aliq̄ pces fūdas. Et ad-
didit angel⁹. Qz p̄o damnato rogasti duo/
rū dāf tibi optio. aut in purgatorio duobus
diebus cruciaberis aut certe toto tēpore vite
tue infirmitatib⁹ ⁊ dolorib⁹ fatigaberis. Sed
potius ip̄e toto tēpore vite sue dolorib⁹ ele-
git cōcuti. q̄ duobus diebus in purgatorio
cruciari. iō semp deinceps a febribus aut po-
dagre molestia pressus fuit. aut varijs dolo-
ribus cōquassat⁹ aut dolorib⁹ stomachi mi-
serabiliter cruciat⁹. Et hoc testatus fuit in q̄
dā epistola dicens. p̄daga gretanti molestia
rū doloribus p̄mor vt vita mea mihi grauif-
sima pena sit. quotidie enī dolore deficio. et
martyris remedio expectādo suspiro Et diē
Iohes diacon⁹ qui legendā sci Gregorij cō-
pilauit. q̄ btūs Greg. nō legif p̄ aia traiani
orasse. sed fleuisse. Et frequēs de⁹ misericor-
diter cōcedit q̄ hō q̄uis desiderās petē non
p̄sumit q̄ aia ei⁹ ē silt ab inferni cruciatibus
liberata. nec ē contra illud qd canit ecclesia.
In inferno nulla ē redēptio. Qz dicūt docto-
res q̄ potentia dei est duplex. Vna absoluta
i. libera. Alia ordinata. fm primā liberat⁹ est
traianus. Secūdo sol habet virtutem aialia
repellendi. Quia fm natur ales venienti so-
le immūda aialia fugiunt. ⁊ suas cauernas
querunt sicut aranee ⁊ basiliscus. ⁊ draco q̄-
rum venenum p̄trariaf caliditati solis. Idō
dixit ps. cūj. Ortus ē sol ⁊ cōgregati sunt scz
alia animalia venenosa. ⁊ in cubilibus suis

collocabuntur. Ita in simili beat⁹ Greg. ha-
bet virtutē hereticos malos ⁊ imundos ex-
pellendi quos sua salutifera doctrina confu-
tauit ⁊ fugauit. ⁊ p̄ncipalit cū panē xp̄i i for-
mā digiti cruentati cōmutauit. Errorē muli-
eris incredule ppulsauit. refert b. Ioh. dya-
conus q̄ matrona quedā singulis dieb⁹ dñi
cis p̄tō Greg. panes offerebat. Cui p̄ missa-
rum solennia cū corp⁹ offerret ⁊ diceret. cor-
pus dñi nostri iesu xp̄i custodiat te in vitam
eternam lasciuia subrisit. Ille autē p̄tinuo ma-
num retrahēs dominici corporis p̄tē sup al-
tare deposuit ⁊ corā populo matronā inter-
rogauit. quāobcausaz p̄sūpsisset ridere. Ait
illa. Quia panē illū quē proprijs manib⁹ fe-
ci. tu corpus domini appellas. Tunc p̄o in-
credulitate mulieris in orationez prostrauit
se ⁊ surgēs particulā illaz panis ad instar di-
giti reperit. ⁊ sic matronā ad fidem reduxit.
Itē orauit ⁊ carnem in panem conuersam vi-
dit quē matrone donauit. Et beatus Greg.
non solum hereticos fugauit. sed etiā demo-
nes quos de suis famulis repulit sicut idem
Iohannes narrat sibi p̄tigisse. hic cum vitā
beati Greg. scriberet. ⁊ apud lucernā paulu-
lum dormitaret vt sibi videbaf quidā vir sa-
cerdotaliter insignitus ei assistit qui propius
accedens inflatis buccis risum p̄tinere non
potuit. Lūq; Iohannes eū quereret. Cur
vir grauioris officij sic dissolute rideret ait.
Quia tu scribis de mortuis q̄s viuētes nun-
q̄ vidisti. Cui ille. Et si illū nō nouerī facie.
tū de illo scribo que didici lectione. Ait ille.
Tu vt video sicut voluisti fecisti. Et ego q̄
facere potero nō cessabo. Q̄d q; illi lumen
extinxit ⁊ adeo ipsum vehementer clamans
exterruit vt putaret se ab illo gladio iugula-
tum. mox Greg. affuit comitante secum dex-
trosum. b. Nico. sinistrosum bea. p̄de. dya-
cono ei⁹ dixit. Q̄d dices fidei cur dubitasti.
Lūq; post cortinā lecti aduersari⁹ latitaret
Greg. ex manu p̄etri. magnā facē exurens
eum ad instar ethiopis denigrauit. quedam
autē scintilla puissima cadēs in eius vestem
candidā. ip̄o dicto citi⁹ p̄fragauit. ⁊ sic niger
rimus totus apparuit. Dixitq; p̄etr⁹ beato
Gregorio. satis denigraui⁹ illū. Cui Gre-
gorius. Nos illum non denigraui⁹. sed
nigrum fuisse demonstraui⁹. Et sic ibi mul-
to relicto luīe abierūt. Ideo dictum est d eo
quasi sol refulgēs. ⁊ hoc quantū ad secūdū.

Sermo primus de annunciatione dñica.

Rorate celi de-